

A POBOACIÓN MUNDIAL

UNIDADE 3

7 BILLION

2016 C.E.

INFORMATION AGE

1.1 A POBOACIÓN E AS FONTES DEMOGRÁFICAS

- **POBOACIÓN:** Conxunto de habitantes dun territorio.
- **DEMOGRAFÍA** (*demos-* = pobo + *-graphia* = escribir): Ciencia que estuda a poboación.
 - A **xeografía** estuda as características da poboación no **espazo** que habita: distribución, evolución, movementos...
 - Utiliza para isto diferentes fontes de información. As máis completas son as da División de Poboación da ONU.

1.2 A

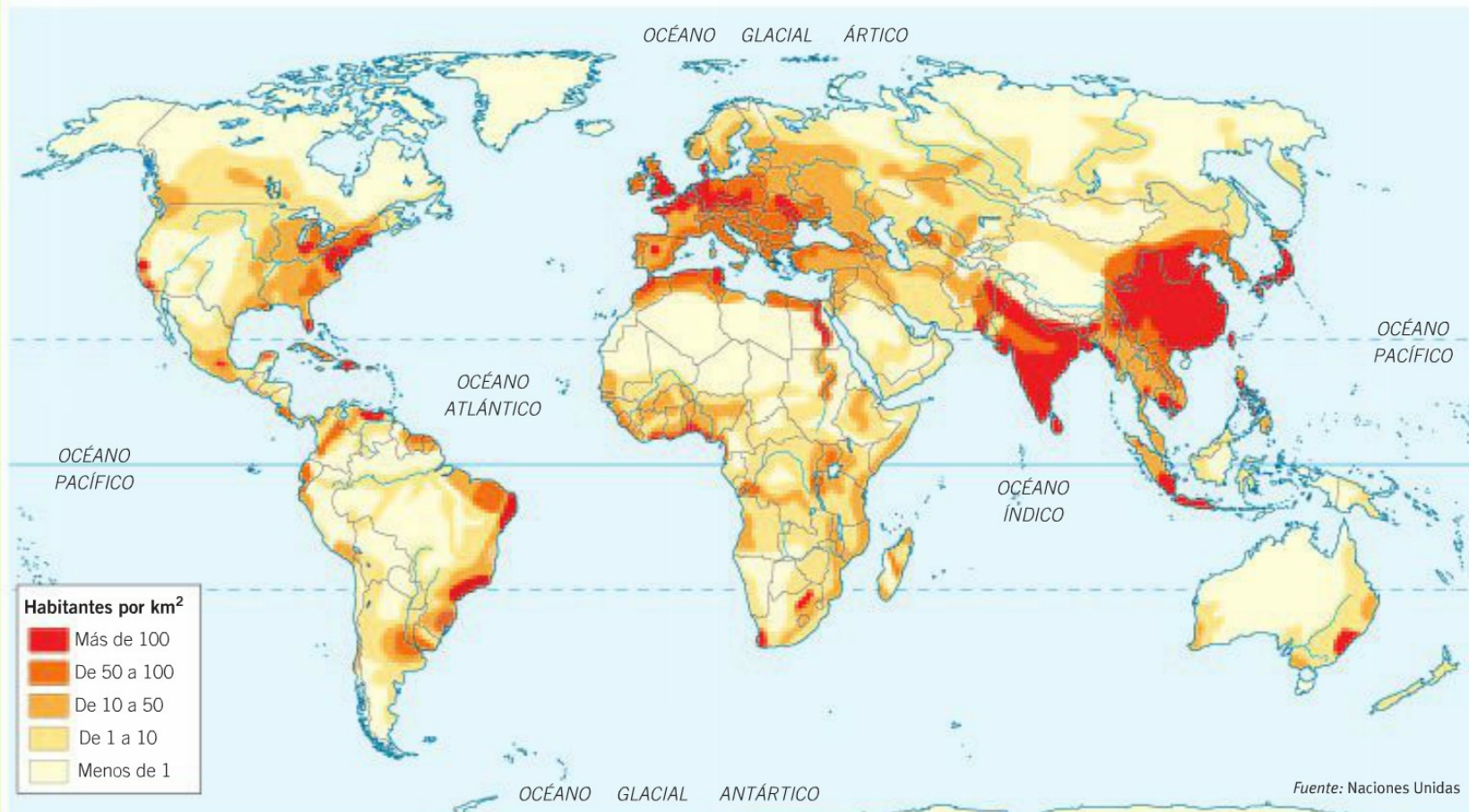
REPARTICIÓN DESIGUAL DA POBOACIÓN

- **POBOACIÓN MUNDIAL:** 7.837.000.000 de persoas (aprox.) agora mesmo.
 - www.worldometers.info
(<https://www.worldometers.info/world-population/>)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=2QyWurLRfBw>
- **DISTRIBUCIÓN DA POBOACIÓN = DENSIDADE DA POBOACIÓN:** Relaciona o número de habitantes dun territorio co tamaño dese territorio.
 - Densidade de poboación: $\frac{\text{Poboación total}}{\text{Superficie en km}^2} = \text{hab/km}^2$
 - Alta: máis de 100 hab/km²
 - Media: entre 50 e 100 hab/km²
 - Baixa: entre 25 e 50 hab/km²
 - Moi Baixa: menos de 25 hab/km²

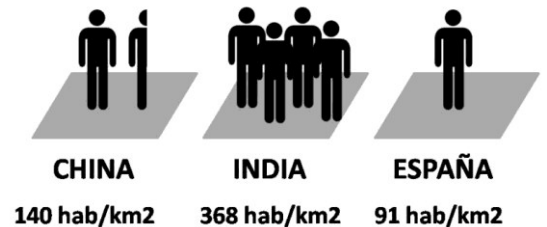
1.2 A REPARTICI3N DESIGUAL DA POBOACI3N

- A distribuci3n da poboaci3n no mundo 3 moi irregular, xa que hai focos de concentraci3n e focos de despoboamento.

LA DISTRIBUCI3N DE LA POBLACI3N MUNDIAL

4 INDIOS VIVEN EN EL MISMO ESPACIO QUE 1 ESPA3OL

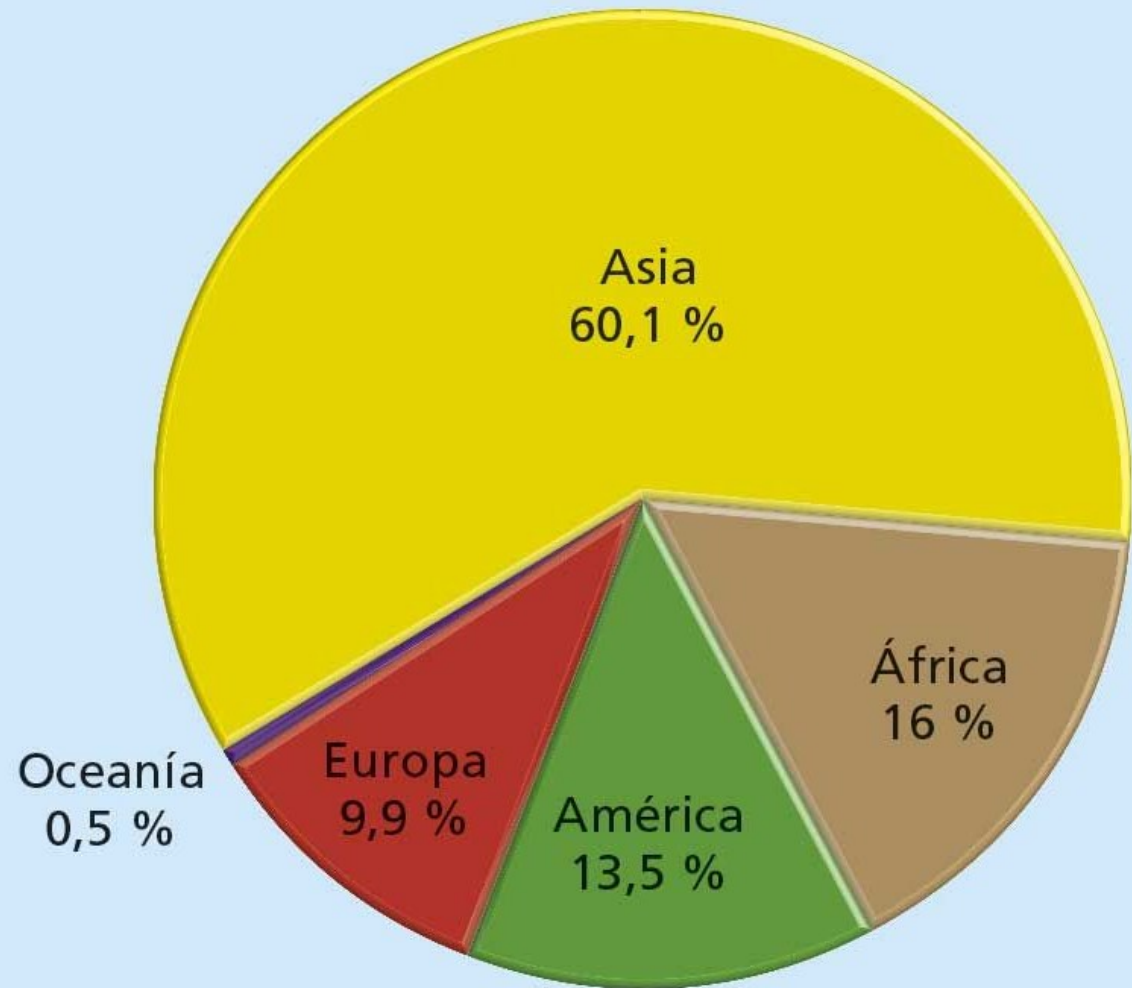
1.2 A REPARTICIÓN DESIGUAL DA POBOACIÓN

- **Focos de concentración:**
 - Sur e Surlleste de Asia
 - Europa Occidental e Central
 - Costa Leste de EEUU
 - Focos menores: vales dalgúns ríos (Nilo), certas costas (litoral atlántico de Brasil, México e o Magreb), áreas con recursos minerais e enerxéticos.
- **Focos de despoboamento:**
 - Polos e zonas frías
 - Zonas de alta montaña (Himalaia, Tíbet, Montañas Rochosas)
 - Desertos (Sáhara, Arabia, Namibia, Kalahari, Atacama)
 - Grandes selvas ecuatoriais

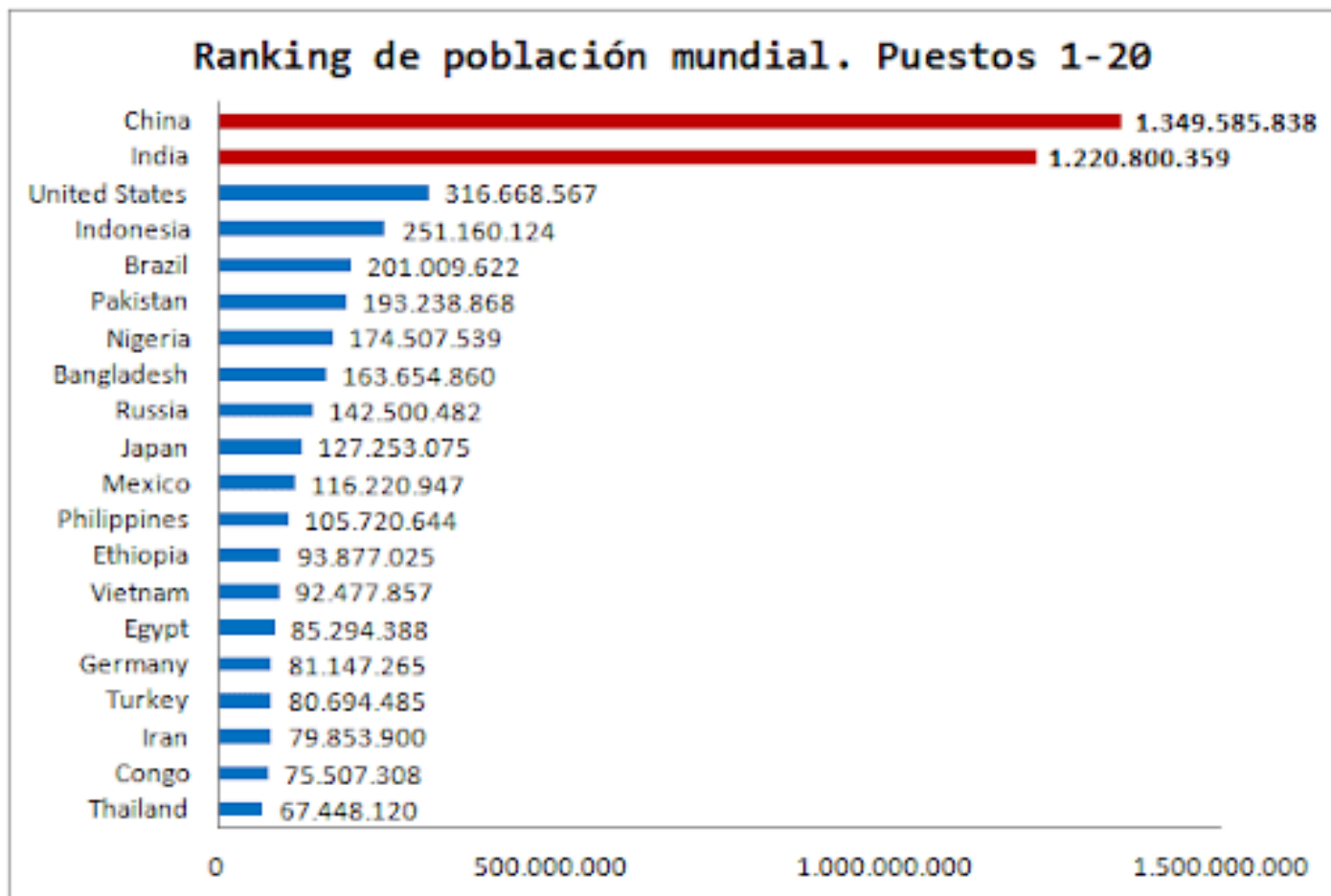
1.2 A REPARTICIÓN DESIGUAL DA POBOACIÓN

- ASIA: 4.500.000.000 hab. - 30,3 % superficie
- ÁFRICA: 1.115.000.000 hab. - 20,4 %
- AMÉRICA: 1.040.000.000 hab.- 28,5 %
- EUROPA: 780.000.000 hab - 6,7 %
- OCEANÍA: 38.900.000 hab - 5,2 %
- ANTÁRTIDA: 0 hab - 8,9 %

DISTRIBUCIÓN DE LA POBLACIÓN POR CONTINENTES EN 201

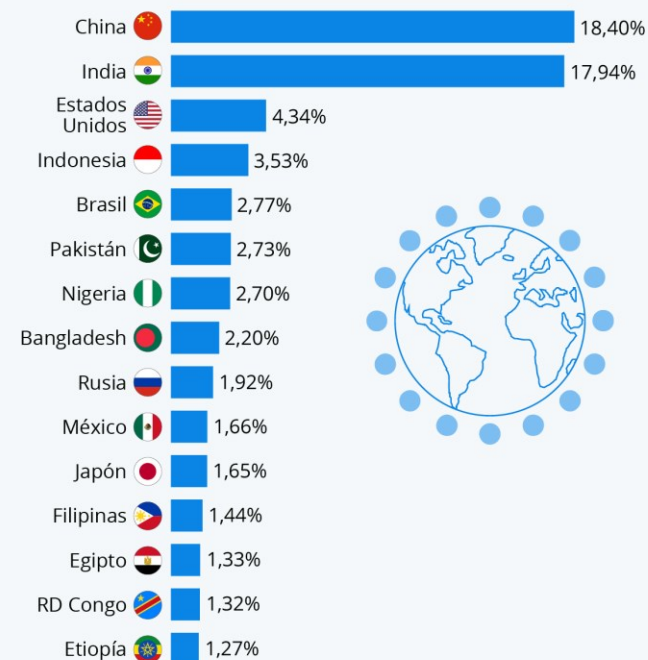

1.2 A REPARTICIÓN DESIGUAL DA POBOACIÓN

Los países más poblados del mundo

Porcentaje estimado de la población mundial por país (2020)

Fuente: FMI

1.3 FACTORES DE DISTRIBUCIÓN

- **FACTORES FÍSICOS:**
Relevo, clima, auga e solo.

As persoas prefiren asentarse en zonas con relevo chaira, clima temperado, próximas ao mar, con auga doce, solos fértiles ou recursos minerais e enerxéticos.

1.3 FACTORES DE DISTRIBUCIÓN

- **FACTORES HUMANOS:**

- **HISTÓRICOS:** Antigüidade do poboamento (altas densidades en Asia e Europa)
- **POLÍTICOS:** Guerras e cambios de fronteiras desprazan a poboación e crean baleiros ou concentracións demográficas.
- **ECONÓMICOS:** A poboación concéntrase nas áreas de riqueza agrícola e solos fértiles, ou nas áreas máis favorables para a economía industrial e terciaria (ciudades, praias, portos, grandes cuncas mineiras...).

ACTIVIDADES

1. Calcula a densidade de poboación dos continentes. Indica en cada caso se é alta, media ou baixa, e se se encontra por riba ou por baixo da media mundial:

Continentes	Poboación 2020	Superficie en km ²
África	1.340.598.147	30.357.269
América	1.022.831.978	42.216.358
Asia	4.641.054.775	45.039.762
Europa	747.636.026	10.530.751
Oceanía	42.677.813	8.504.464

Media mundial: 49 hab/km²

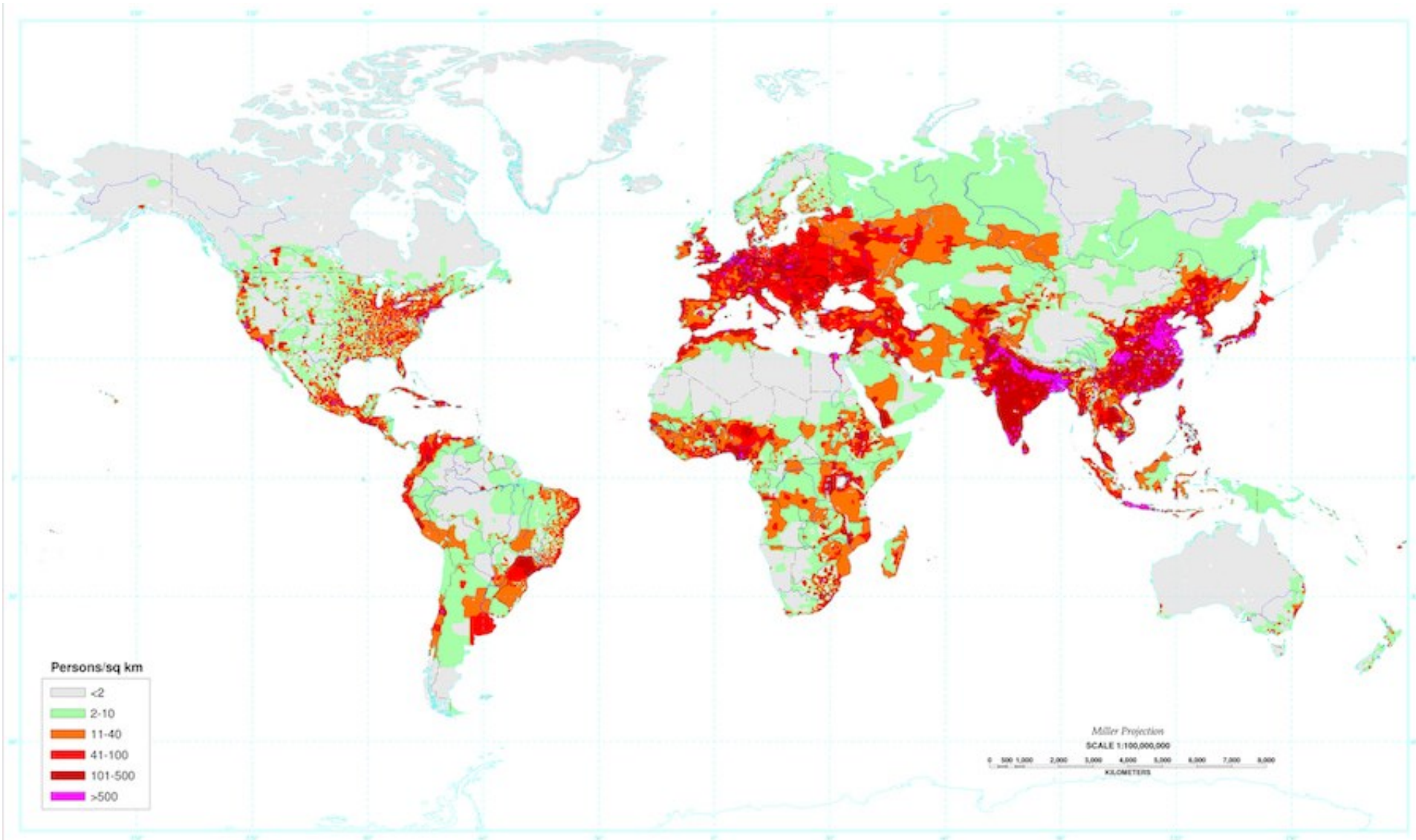
ACTIVIDADES

2. Observa o mapa de densidades de poboación, e resolve estas cuestións:

- Cal dos dous hemisferios está máis poboado? Por que?
- Identifica as zonas de despoboamento demográfico, e relaciónaaas cos factores físicos de distribución da poboación (relevo, clima...).

ACTIVIDADES

2.

2. OS MOVEMENTOS NATURAIS DA POBOACIÓN

2.1 O DINAMISMO DA POBOACIÓN

A poboación dun lugar aumenta ou diminúe ao longo do tempo debido á acción combinada de dous movementos:

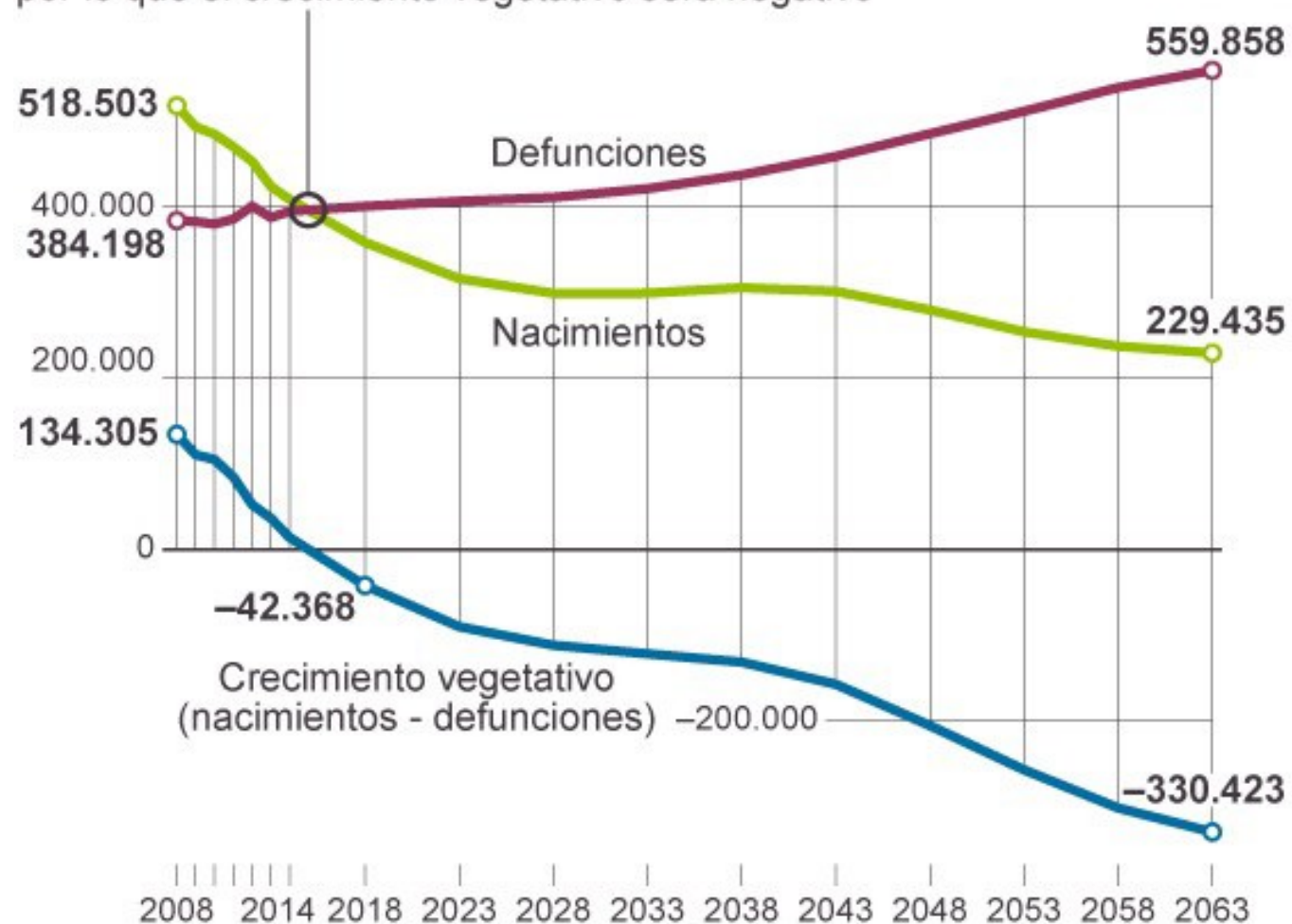
- **O movemento natural**: O crecemento ou decrecemento da poboación por causas naturais. É dicir, pola diferenza entre a **natalidade**, que suma habitantes, e a **mortalidade**, que os resta. O balance entre natalidade e mortalidade é o **crecemento natural ou vexetativo**.
- **Os movementos migratorios**: os desprazamentos da poboación no espazo. A chegada de poboación doutros lugares (**inmigración**) suma habitantes, e a saída de poboación a outros lugares (**emigración**) réstaos.

Os movementos de poboación estúdanse a través do cálculo de índices, chamados **taxas**, que adoitan expresarse en tantos por mil (‰).

2.1 O DINAMISMO DA POBOACIÓN

NACIMIENTOS Y DEFUNCIONES

En 2015 habrá más muertes que nacimientos, por lo que el crecimiento vegetativo será negativo

2.2 A NATALIDADE

- **A natalidade** é o número de nacementos que teñen lugar nunha poboación durante un ano.
- **A taxa de natalidade:**
$$\frac{N^{\circ} \text{ de nacementos} \times 1000}{\text{Poboación total}} = \text{‰}$$
 - Alta: máis de 30‰
 - Media: entre 20 e 30‰
 - Baixa: inferior a 20‰
- **O índice de fecundidade:** é a media de fillos por muller. Para que unha xeración se substitúa a si mesma necesítase unha media de 2,1 fillos por muller.

2.2 A NATALIDADE

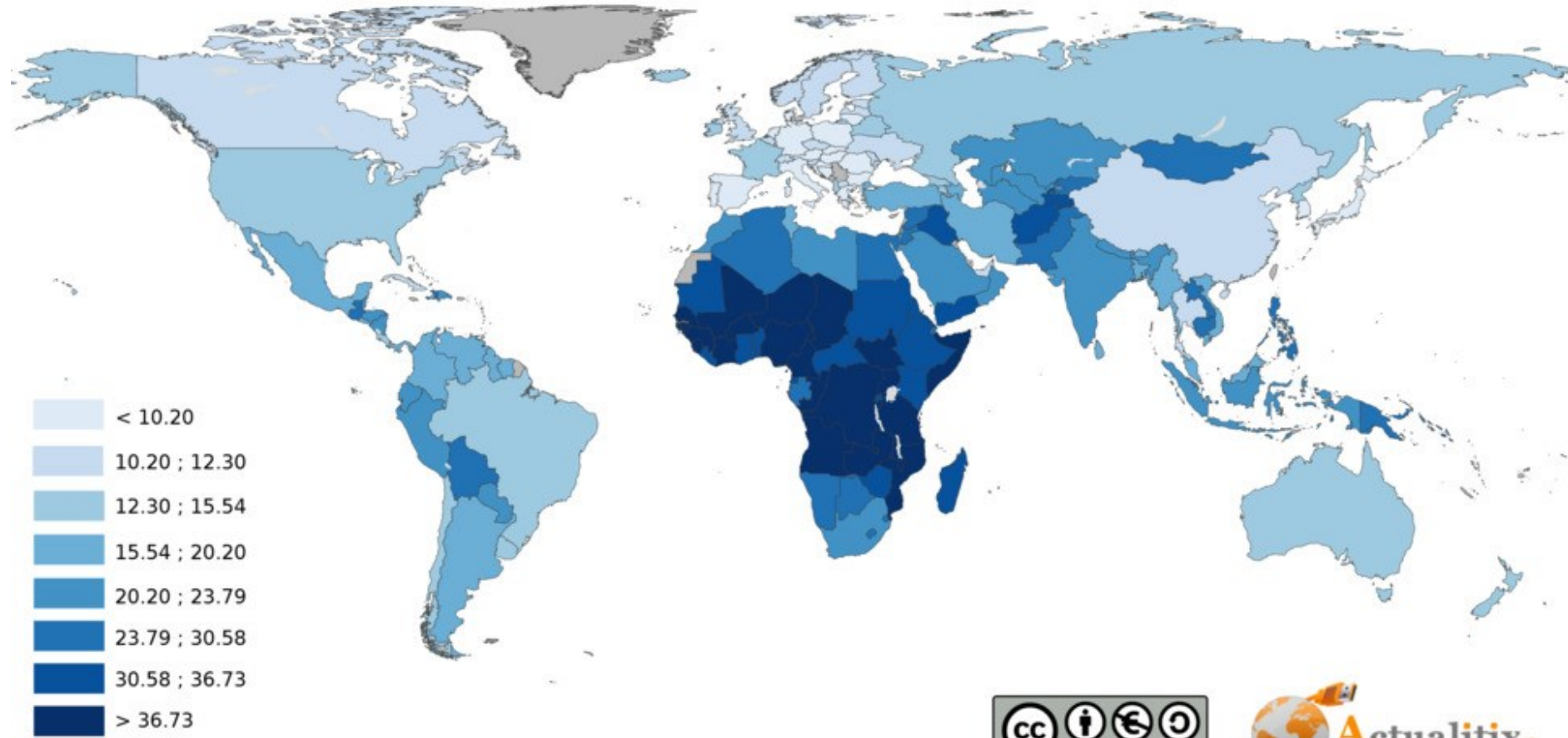
AS DIFERENZAS ESPACIAIS

A taxa de natalidade no mundo era do 18,2‰ no 2018, e o índice de fecundidade de 2,3 fillos por muller. Ambos son valores moderados.

Sen embargo, atopamos grandes diferenzas espaciais, sendo altas nos países menos desenvueltos e baixas nos máis desenvolvidos.

2.2 A NATALIDADE

Tasa de natalidad (por 1 000 personas)

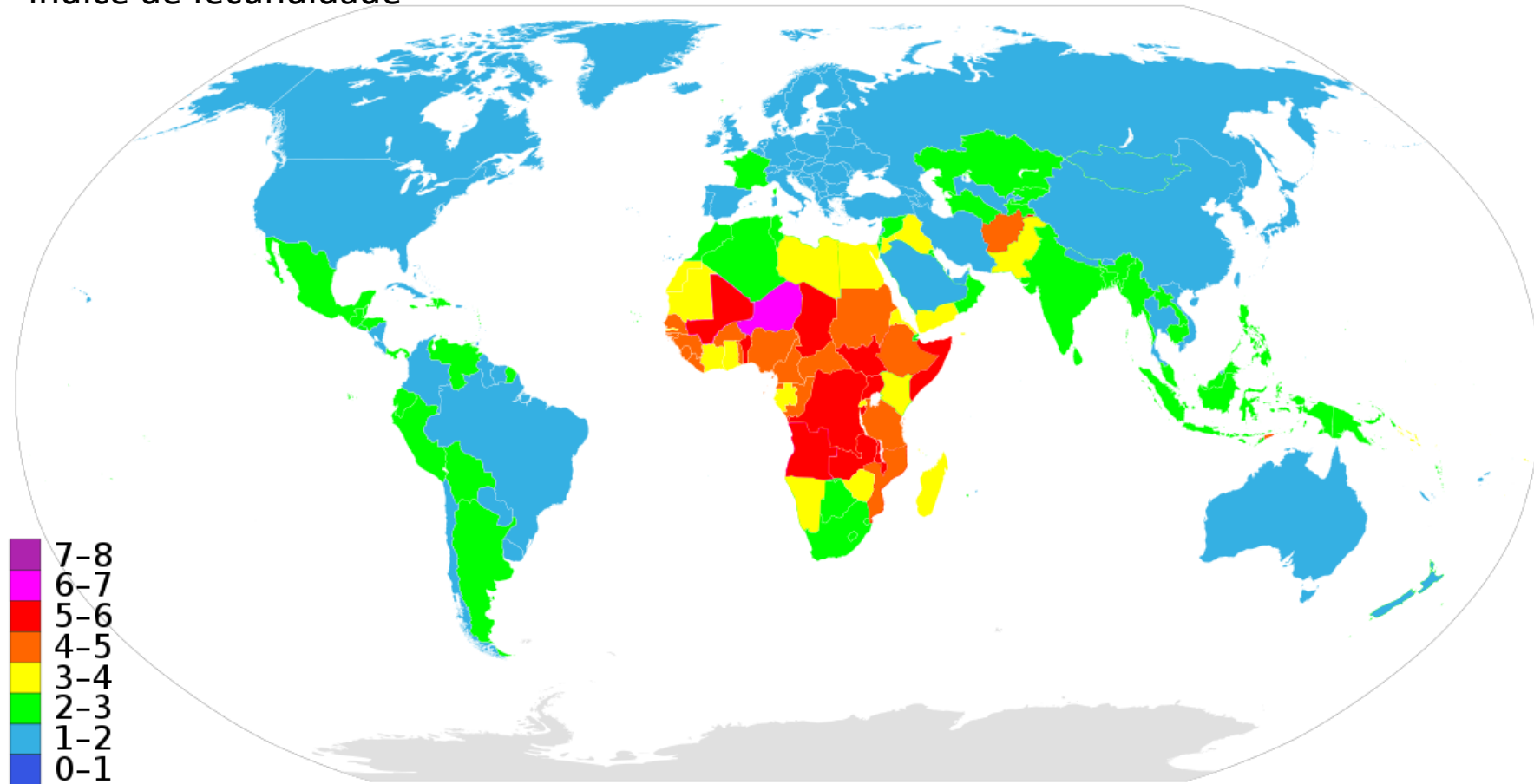

Fuente : Banco Mundial - 2013
Copyright © Actualitix.com All rights reserved

2.2 A NATALIDADE

Índice de fecundidade

2.2 A NATALIDADE

QUE FACTORES EXPLICAN ESTAS DIFERENZAS?

- **Biolóxicos**, como a idade da nai.
- **Demográficos e socioeconómicos**, como a porcentaxe de mozos e anciáns, a idade do matrimonio, o custo dos fillos, o traballo da muller fóra do fogar, o acceso a anticonceptivos, ou as crenzas relixiosas.
- **Políticos**, como a planificación familiar, a actitude do estado ante o aborto, ou a existencia ou non de axudas ás familias.

2.3 A MORTALIDADE

A mortalidade é o número de defuncions ocorrida nunha poboación durante un ano. Mídese coa axuda de tres taxas: a de mortalidade, a de mortalidade infantil e a esperanza de vida.

- Taxa de mortalidade: $\frac{N^{\circ} \text{ de defuncions } \times 1000}{\text{Poboación total}} = \text{‰}$

Alta: máis do 15‰

Media: entre o 10 e o 15‰

Baixa: inferior ao 10‰

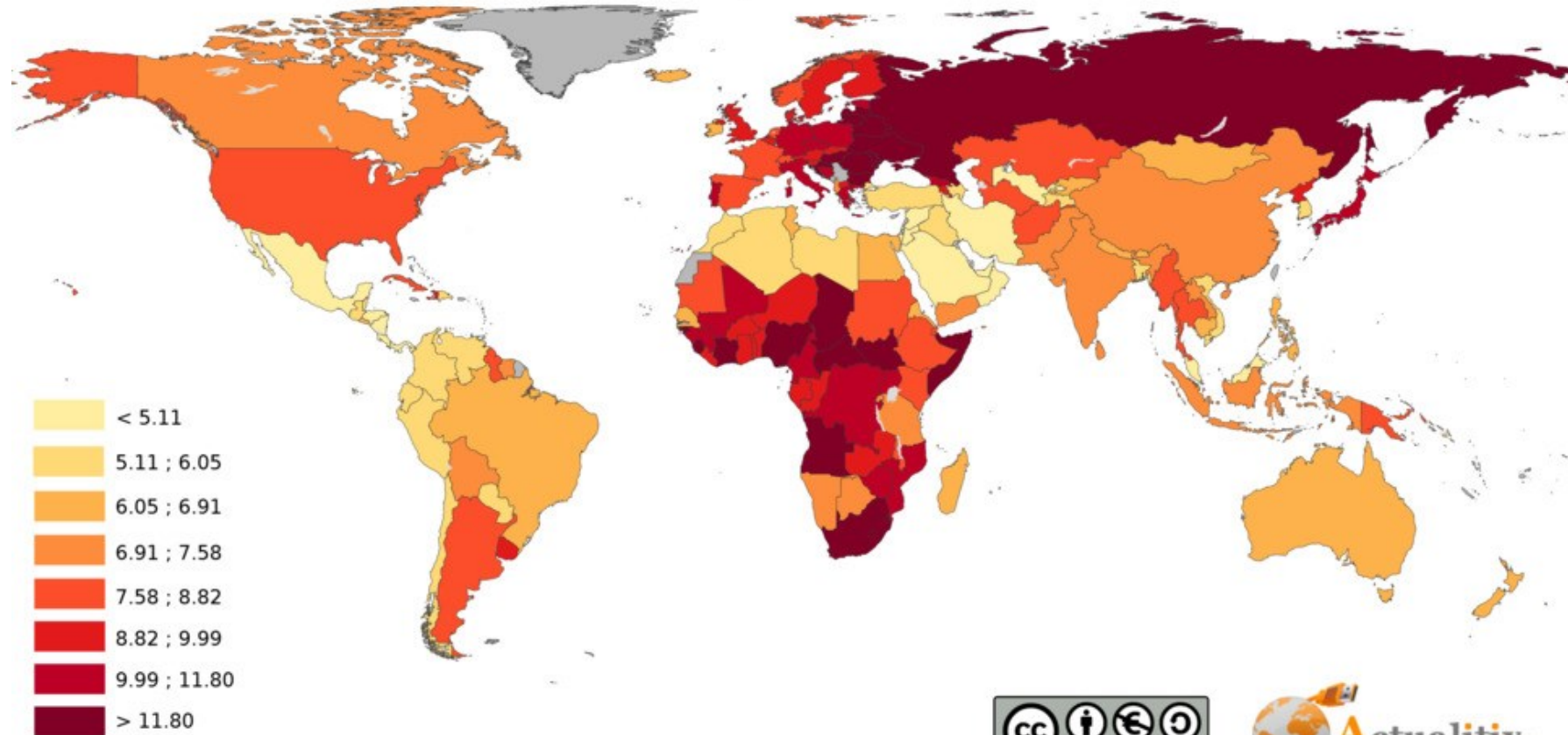
2.3 A MORTALIDADE

AS DIFERENZAS ESPACIAIS

No ano 2018, a taxa de mortalidade media no mundo era do 7,5‰, un valor baixo. Neste caso, as diferenzas entre países son menos marcadas. Tende a reducirse nos países menos desenvolvidos, e a aumentar nos máis desenvolvidos, debido á alta esperanza de vida e ao envellecemento demográfico.

2.3 A MORTALIDADE

Tasa de mortandad (por 1 000 personas)

Fuente : Banco Mundial - 2013
Copyright © Actualitix.com All rights reserved

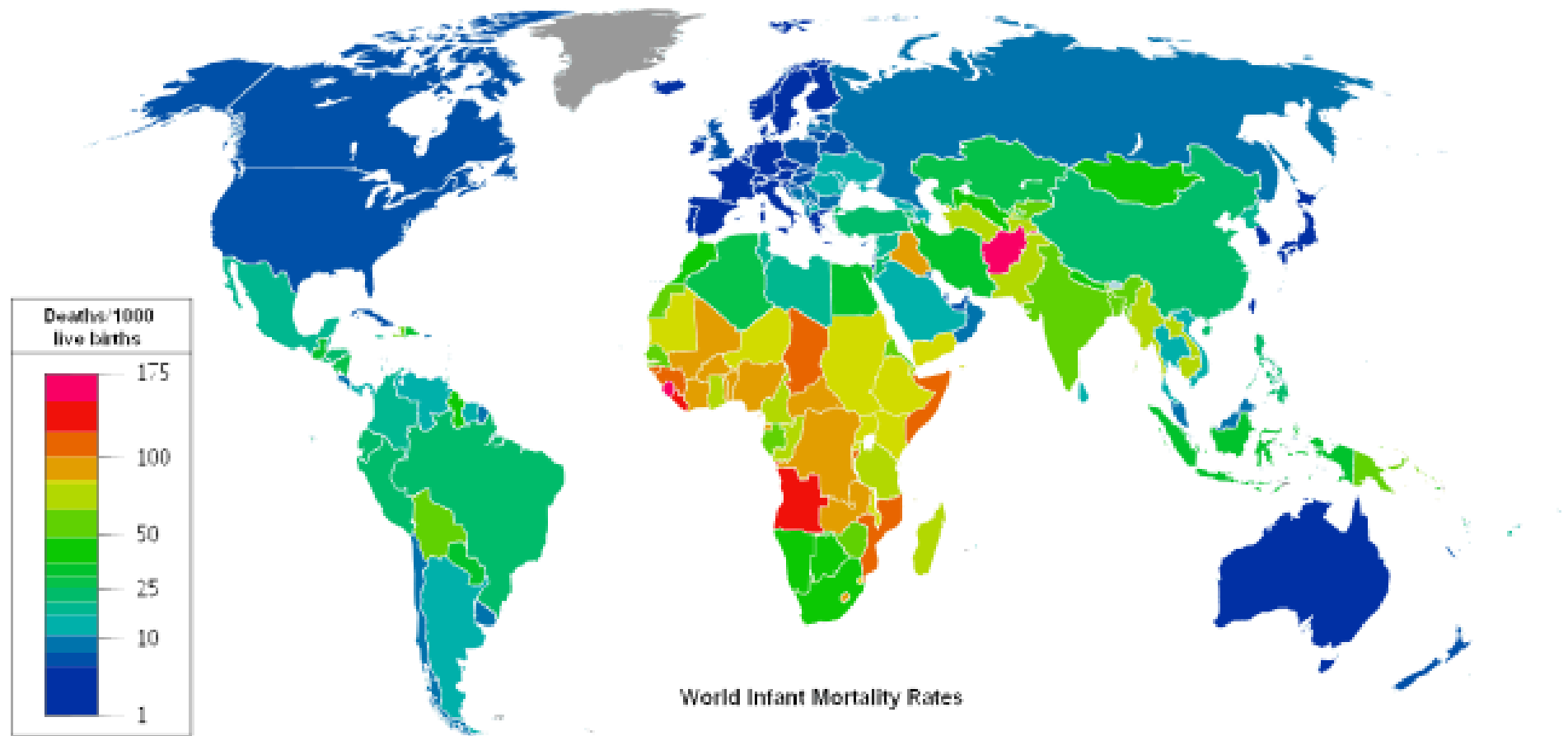

2.3 A MORTALIDADE

QUE FACTORES EXPLICAN ESTAS DIFERENZAS?

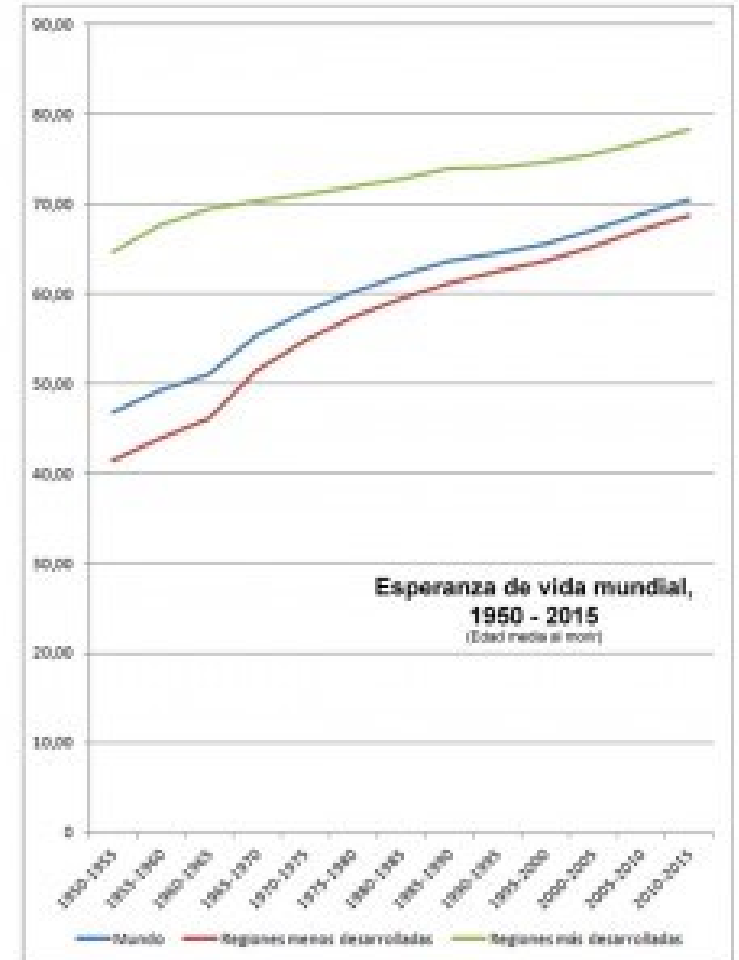
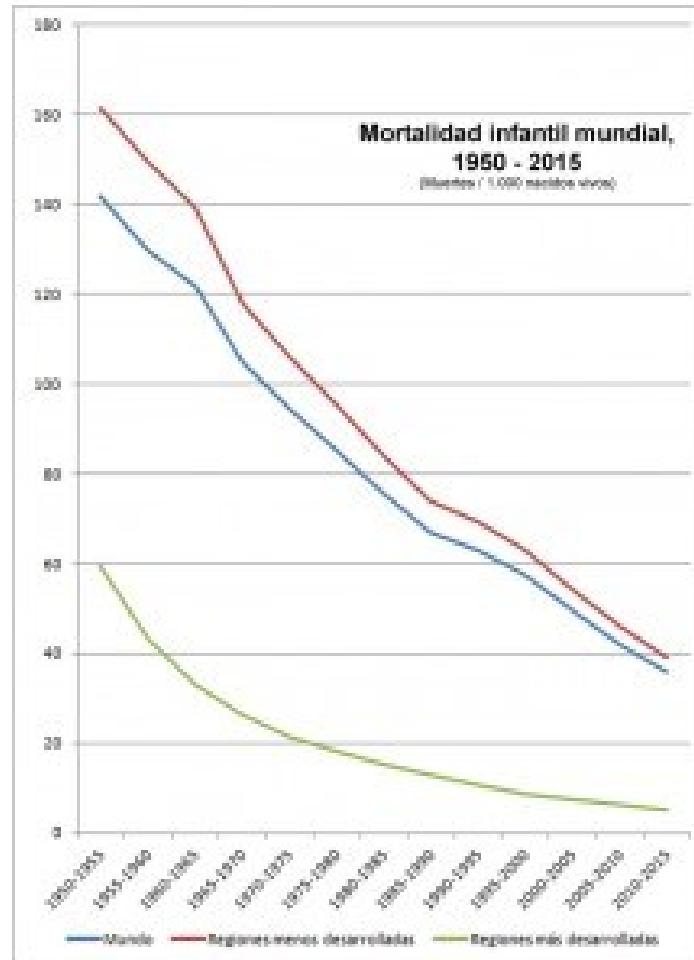
- **Biolóxicos**, como a herdanza xenética ou o sexo, xa que as mulleres viven de media máis que os homes.
- **Demográficos e socioeconómicos**, como a porcentaxe de mozos ou anciáns, os ingresos, a profesión, o nivel cultural, os hábitos de vida ou a dieta.
- **Políticos**, como a existencia ou non de saneamento público e acceso á auga potable, ou dun estado de benestar que garanta o acceso á sanidade.

2.3 A MORTALIDADE

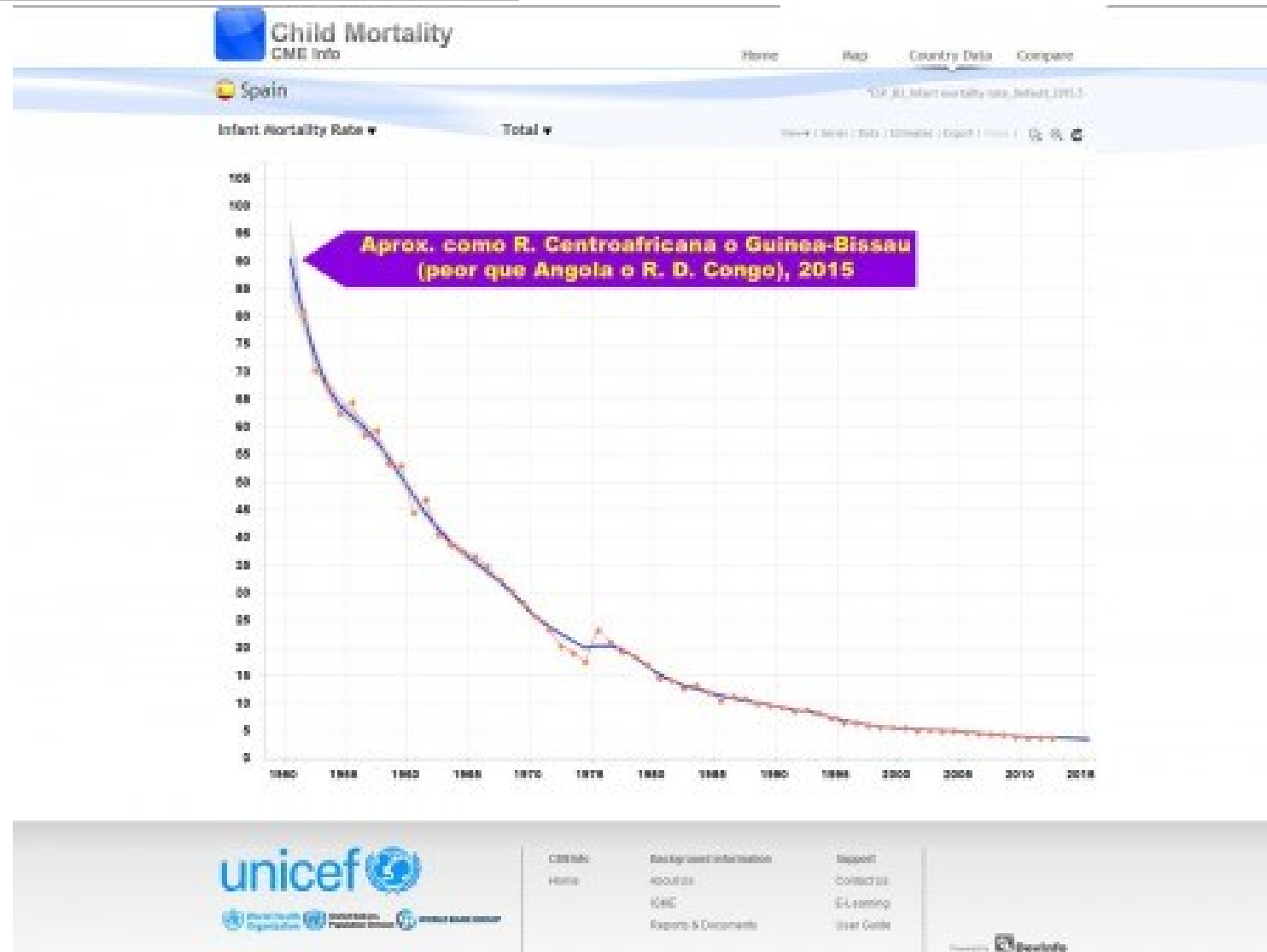

2.3 A MORTALIDADE

- A mortalidade infantil

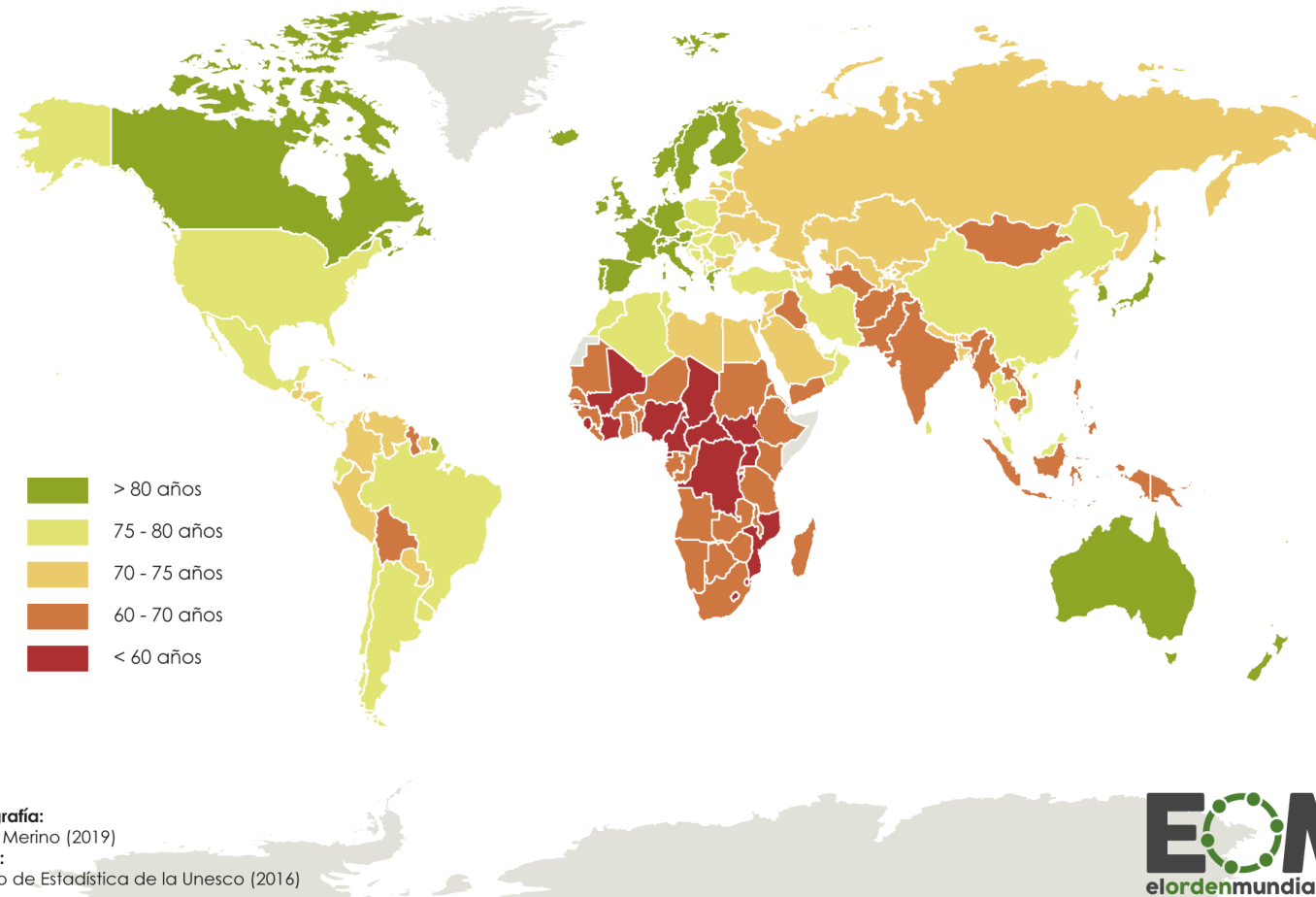

2.3 A MORTALIDADE

2.3 A MORTALIDADE

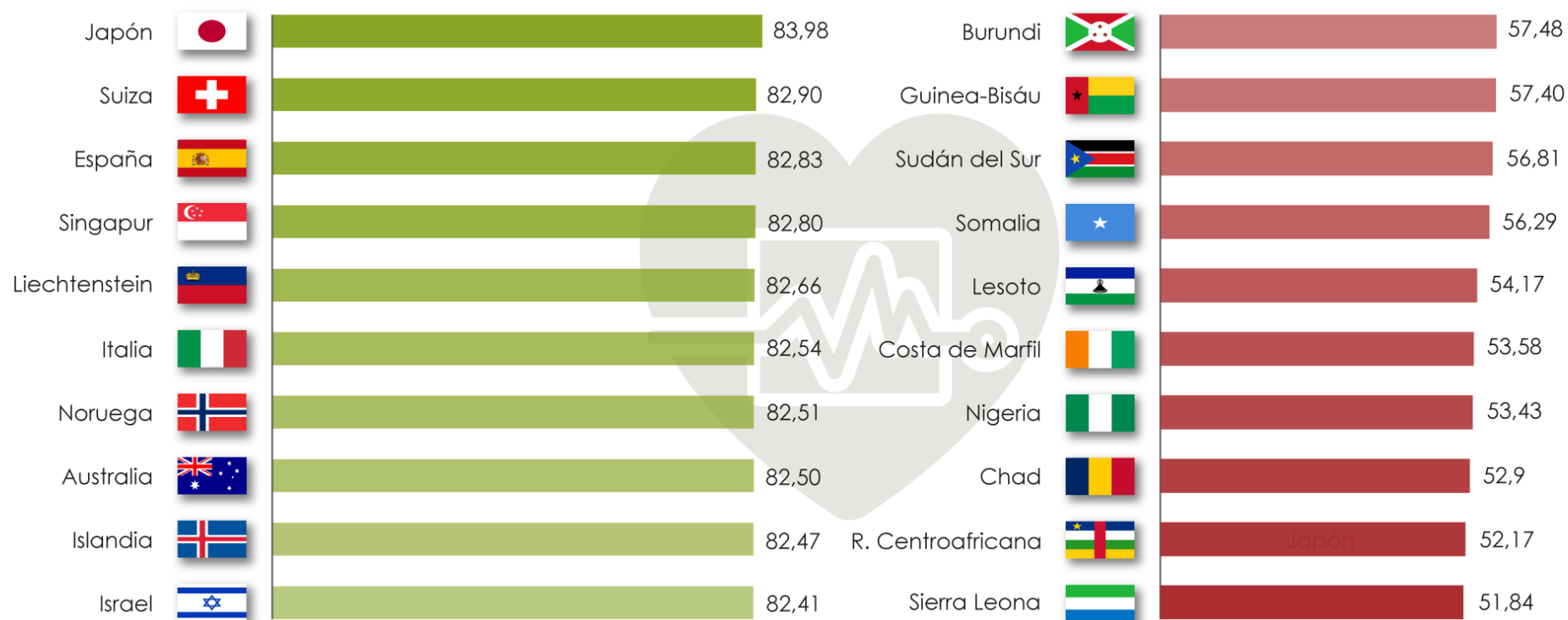
Años de vida en función del país de nacimiento Esperanza de vida

2.3 A MORTALIDADE

Los países con mayor y menor esperanza de vida

Más de 30 años de diferencia entre el primero y el último

Cartografía:

Álvaro Merino (2019)

Fuente:

Instituto de Estadística de la Unesco (2016)

ACTIVIDADES

1. Calcula as taxas de natalidade, de mortalidade e de crecemento natural destes dous países:

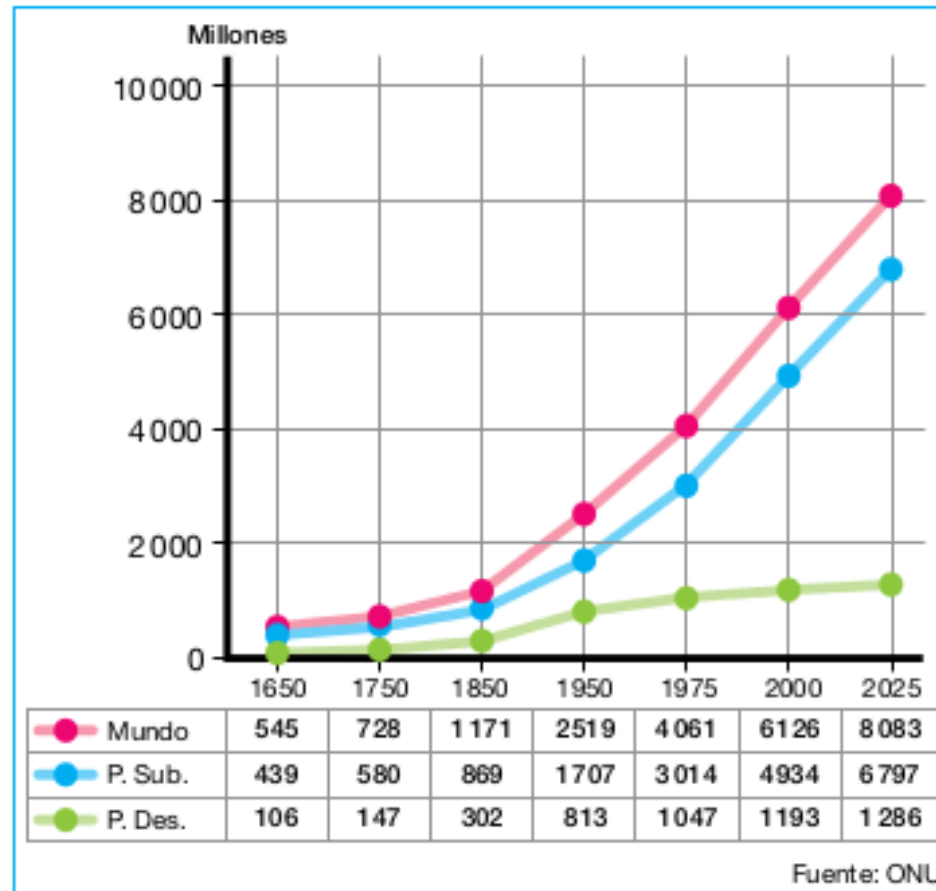
2010 - 2015	Poboación total	Nacementos	Defuncións
País A	127.353.000	1.067.000	1.244.000
País B	13.986.000	715.000	200.000

3. O CRECEMENTO NATURAL E A EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN MUNDIAL

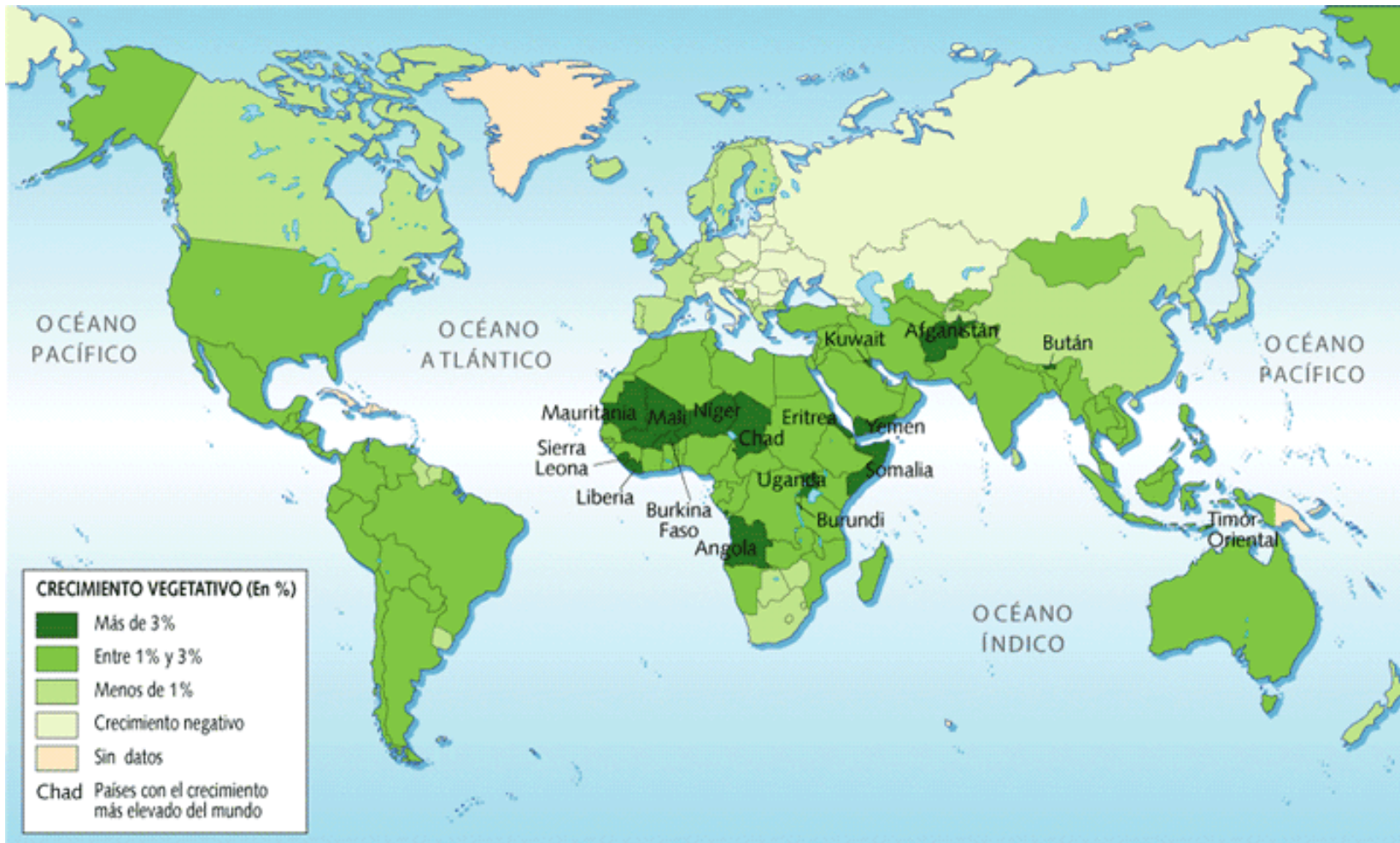
- **Creceamento natural ou vexetativo**: diferenza entre a natalidade e a mortalidade.
- Cando os nacementos superan ás defuncións, o creceamento é **positivo**. No caso contrario, é **negativo**.
- **Hai grandes contrastes entre países**:
 - Nos máis desenvolvidos: **Creceamento natural débil ou negativo**, xa que a taxa de mortalidade supera á da natalidade.
 - Nos menos desenvolvidos: **Elevado creceamento natural**, porque manteñen altas taxas de natalidade, pero a mortalidade tende a reducirse.

3. O CRECEMENTO NATURAL E A EVOLUÇÃO DA POBOAÇÃO MUNDIAL

Evolución de la población

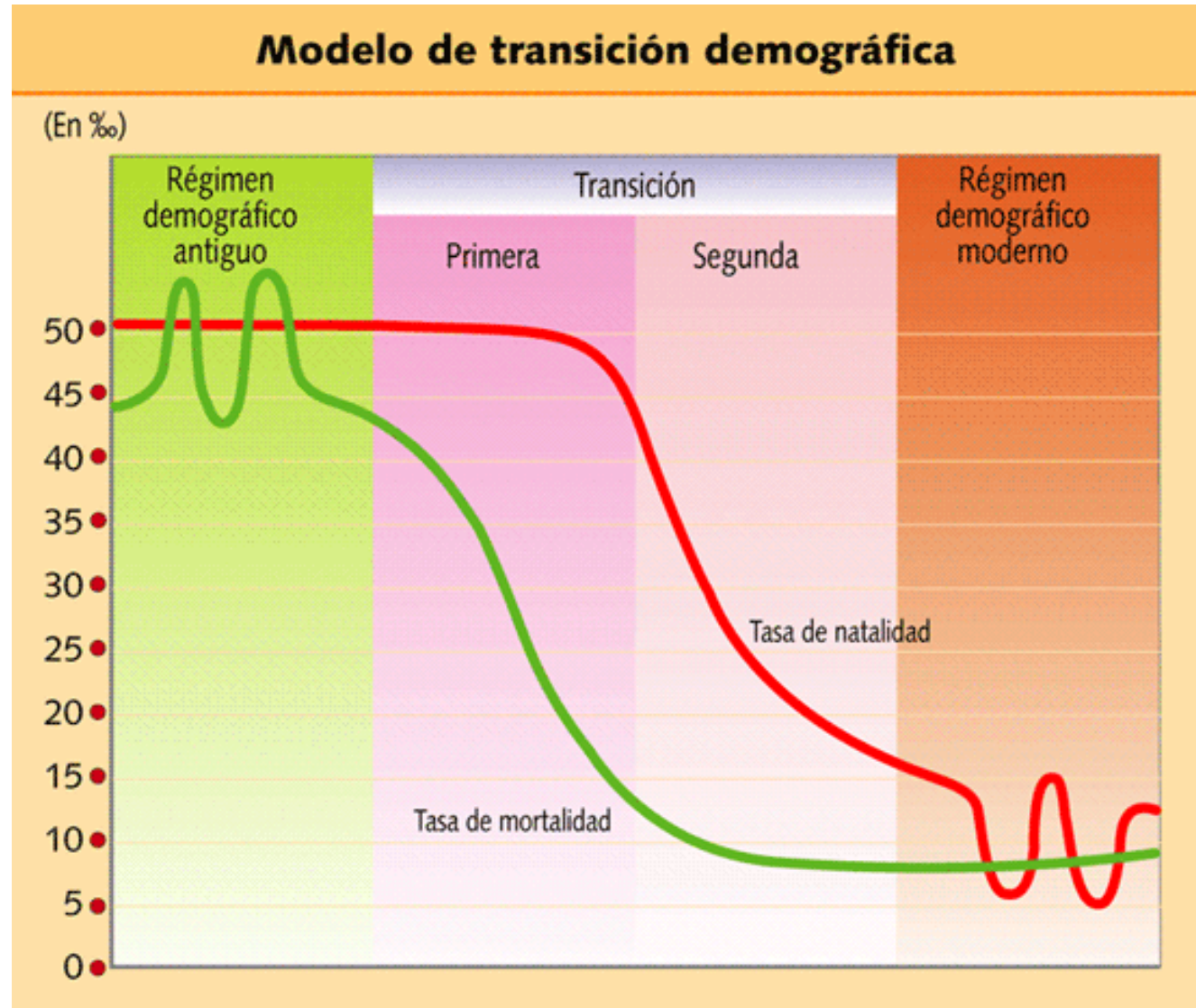
3. O CRECEMENTO NATURAL E A EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN MUNDIAL

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

- Utilízase para explicar a evolución demográfica da humanidade.
- Segundo esta teoría, esta evolución pasa por **tres etapas ou réximes** diferenciados pola natalidade, a mortalidade e o crecemento natural:
 - Réxime demográfico antigo: ata 1750
 - Transición demográfica: 1750 - 1950
 - Primeira fase
 - Segunda fase
 - Réxime demográfico moderno: desde 1950

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

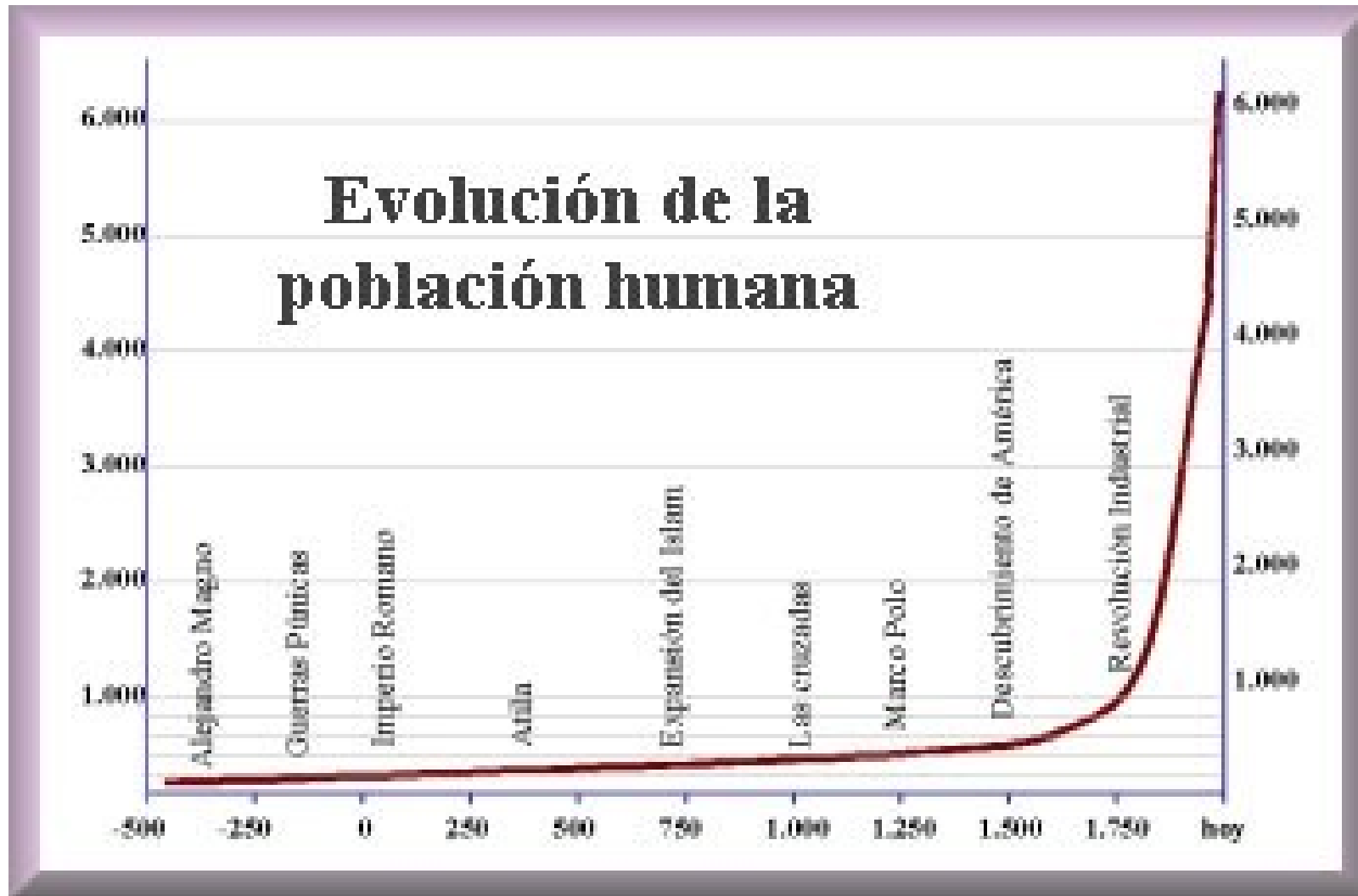

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

1. RÉXIME DEMOGRÁFICO ANTIGO

- Taxa de natalidade e fecundidade altas: escaseza de métodos anticonceptivos, os fillos son necesarios para a supervivencia das familias.
- Taxa de mortalidade alta (xeral e infantil): deficiente alimentación, medicina e hixiene. Momentos de mortalidade catastrófica. Baixa esperanza de vida (33-35 anos)
- Crecedemento natural da poboación baixo.
- En todos os lugares da Terra ata 1750: baixo crecedemento da poboación mundial.

1. RÉXIME DEMOGRÁFICO ANTIGO

1. RÉXIME DEMOGRÁFICO ANTIGO

TABLA 1
EVOLUCION DE LA POBLACION MUNDIAL DESDE 1500 (EN MILLONES)

	1500	1600	1700	1750	1800	1850	1900
Total mundial	461	578	680	771	954	1 241	1 634
África	87	113	107	104	102	102	138
América	42	13	12	18	24	59	165
Asia	245	338	433	500	631	790	903
Europa	84	111	125	146	195	288	422
Oceania	3	3	3	3	2	2	6

Fuente: Vallin (1993: 69).

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

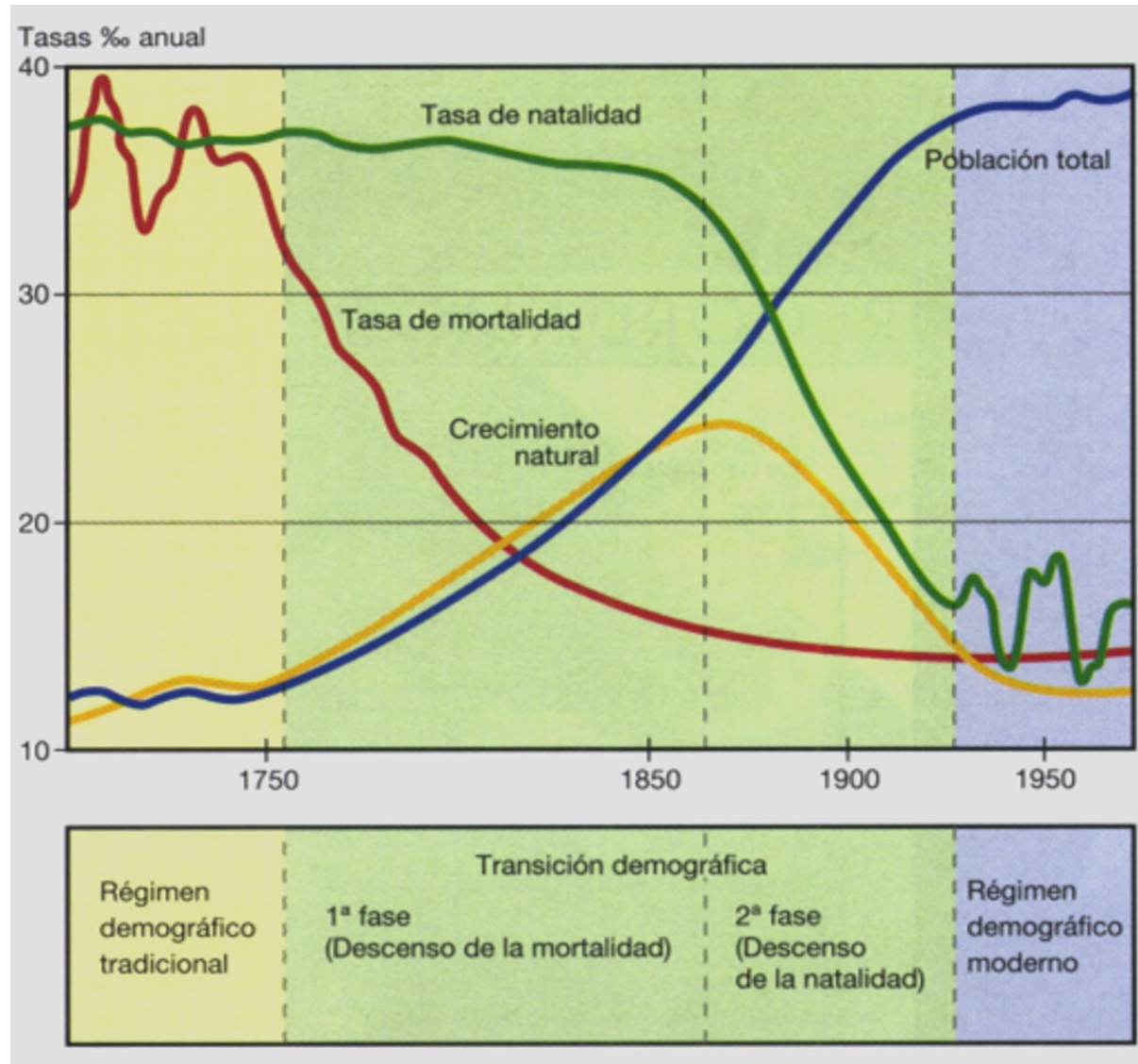
2. RÉXIME DEMOGRÁFICO DE TRANSICIÓN

Prodúcese un forte crecemento demográfico, e diferéncianse 2 fases:

- Primeira fase:

- A **taxa de natalidade** mantense elevada.
- A **taxa de mortalidade** inicia unha forte redución pola mellora da alimentación, da medicina e da hixiene.
- Como consecuencia, o **crecemento natural** é moi elevado.

2. RÉXIME DEMOGRÁFICO DE TRANSICIÓN

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

2. RÉXIME DEMOGRÁFICO DE TRANSICIÓN

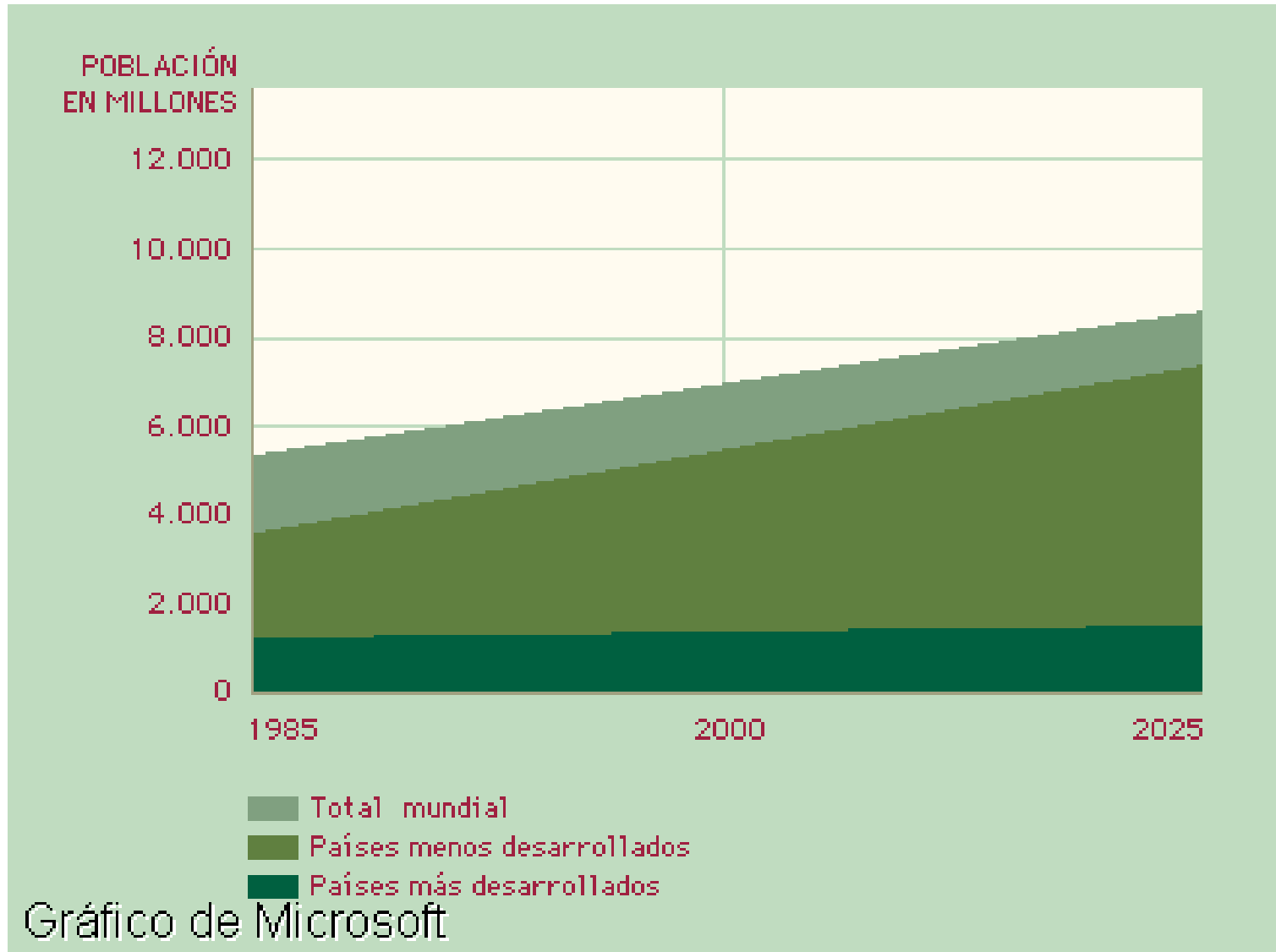
- Segunda fase:
 - A **taxa de natalidade** comeza a descender polo control dos nacementos, o paso a unha economía urbana e industrial, e a extensión dos seguros de paro, enfermidade, xubilación...
 - A **mortalidade** segue descendendo.
 - O **crecemento natural** segue sendo positivo, pero menor que na fase anterior.

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

2. RÉXIME DEMOGRÁFICO DE TRANSICIÓN

- **Países desenvolvidos:** completaron a transición demográfica entre 1750 e 1950.
- **Países subdesenvolvidos:** a maioría entraron na 1ª fase entre 1950 e 1975 (difusión dos avances médicos e sanitarios), e na 2ª fase en 1975 (hoxe só continúan na 1ª fase os máis atrasados)
- **Consecuencia:** enorme crecemento da poboación mundial entre 1950 e 1975 (**explosión demográfica**).

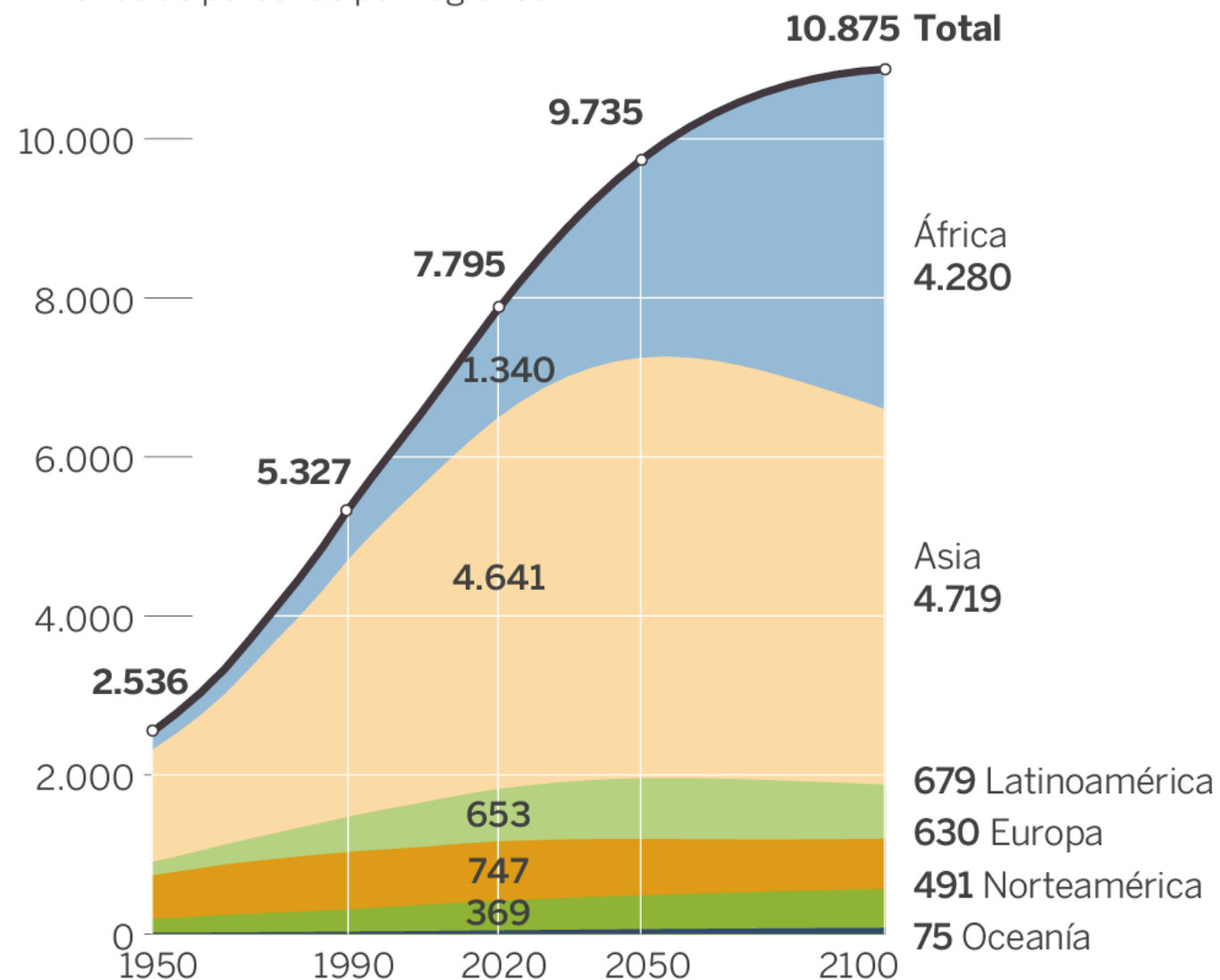
2. RÉXIME DEMOGRÁFICO DE TRANSICIÓN

2. RÉXIME DEMOGRÁFICO DE TRANSICIÓN

PROYECCIÓN DE LA POBLACIÓN MUNDIAL

Millones de personas por regiones

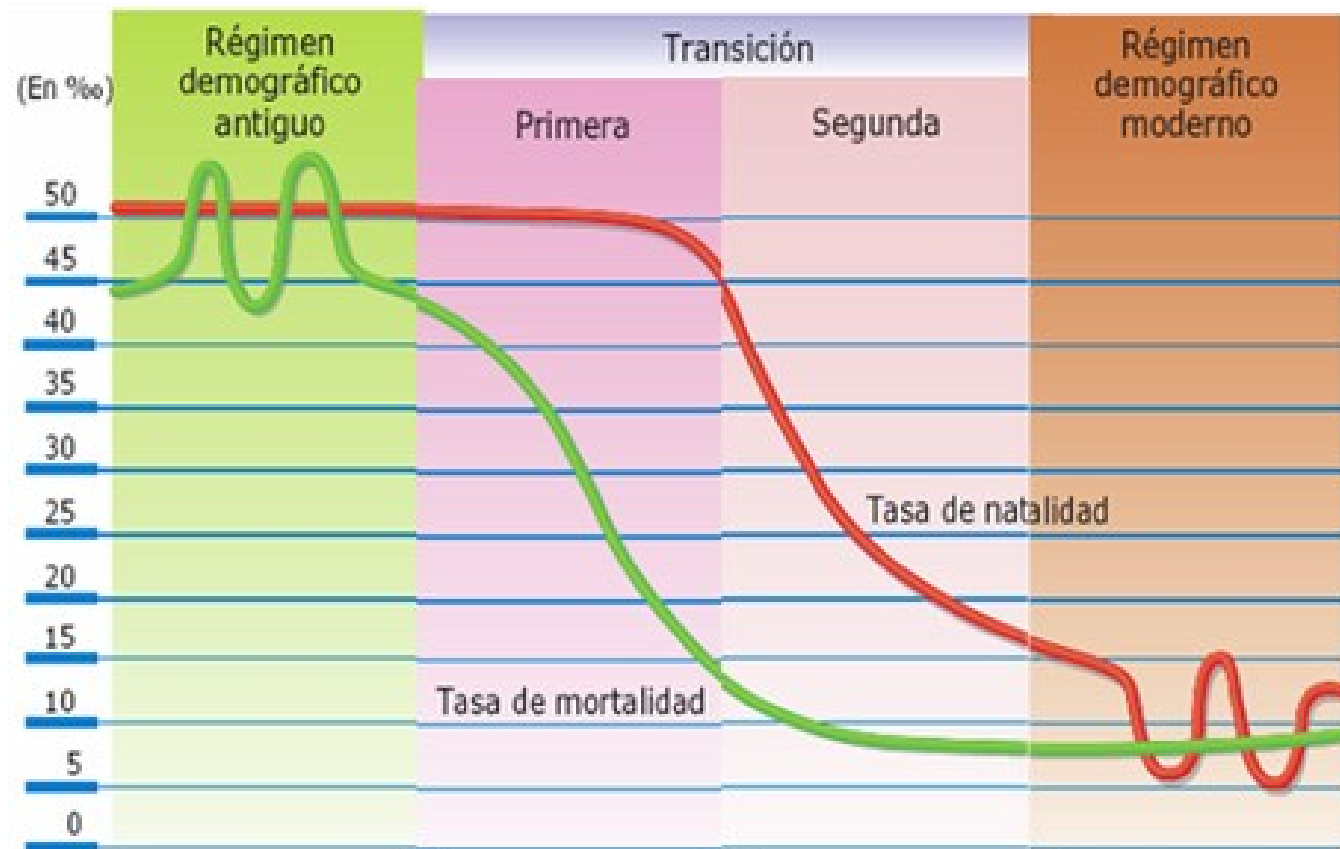

3.2 A TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

3. RÉXIME DEMOGRÁFICO MODERNO

- **Natalidade e fecundidade** reducidas: emprego de anticonceptivos, atraso da maternidade, traballo da muller fóra da casa, custo da crianza dos fillos...
- **Mortalidade** (xeral e infantil) baixa: bo nivel alimentario, médico e sanitario.
- **Alta esperanza de vida** (+ de 70 anos).
- **Crecedemento natural**: reducido.
- Países desenvolvidos desde 1950, recentemente China e América Latina.

3.2 TEORÍA DA TRANSICIÓN DEMOGRÁFICA

Lento crecimiento de la población

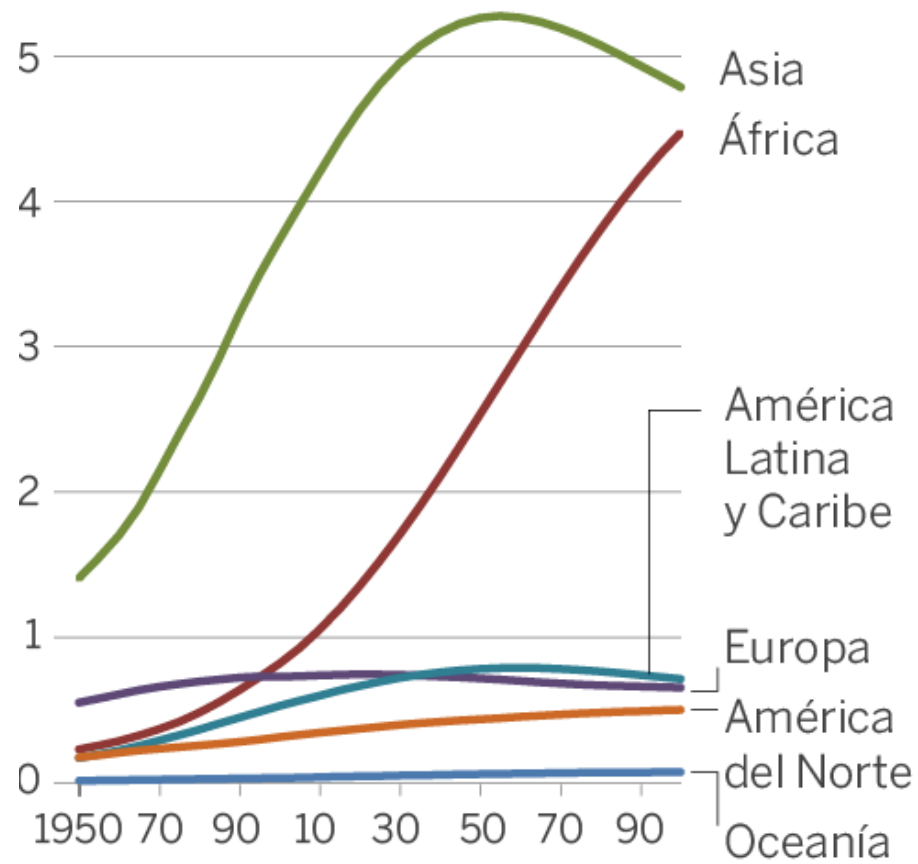
Rápido crecimiento de la población

Se ralentiza el crecimiento de la población

Lento crecimiento de la población

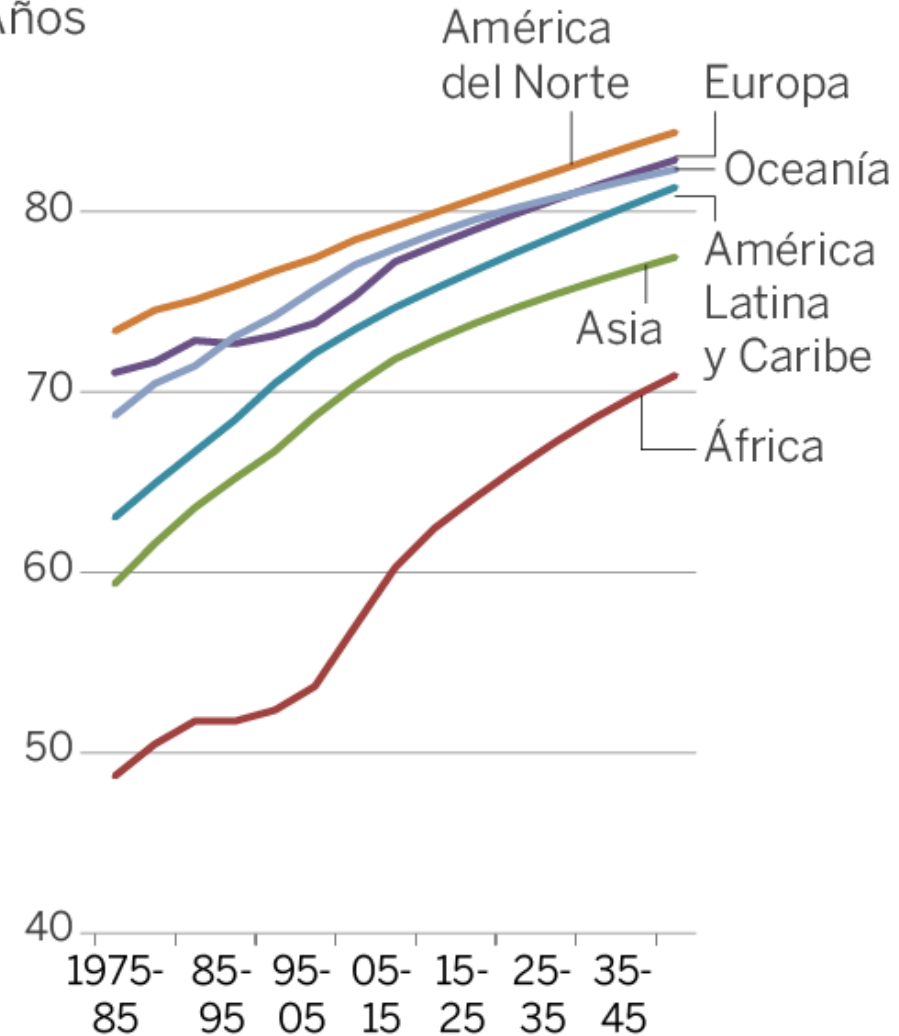
EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN

Miles de millones de habitantes

ESPERANZA DE VIDA AL NACER

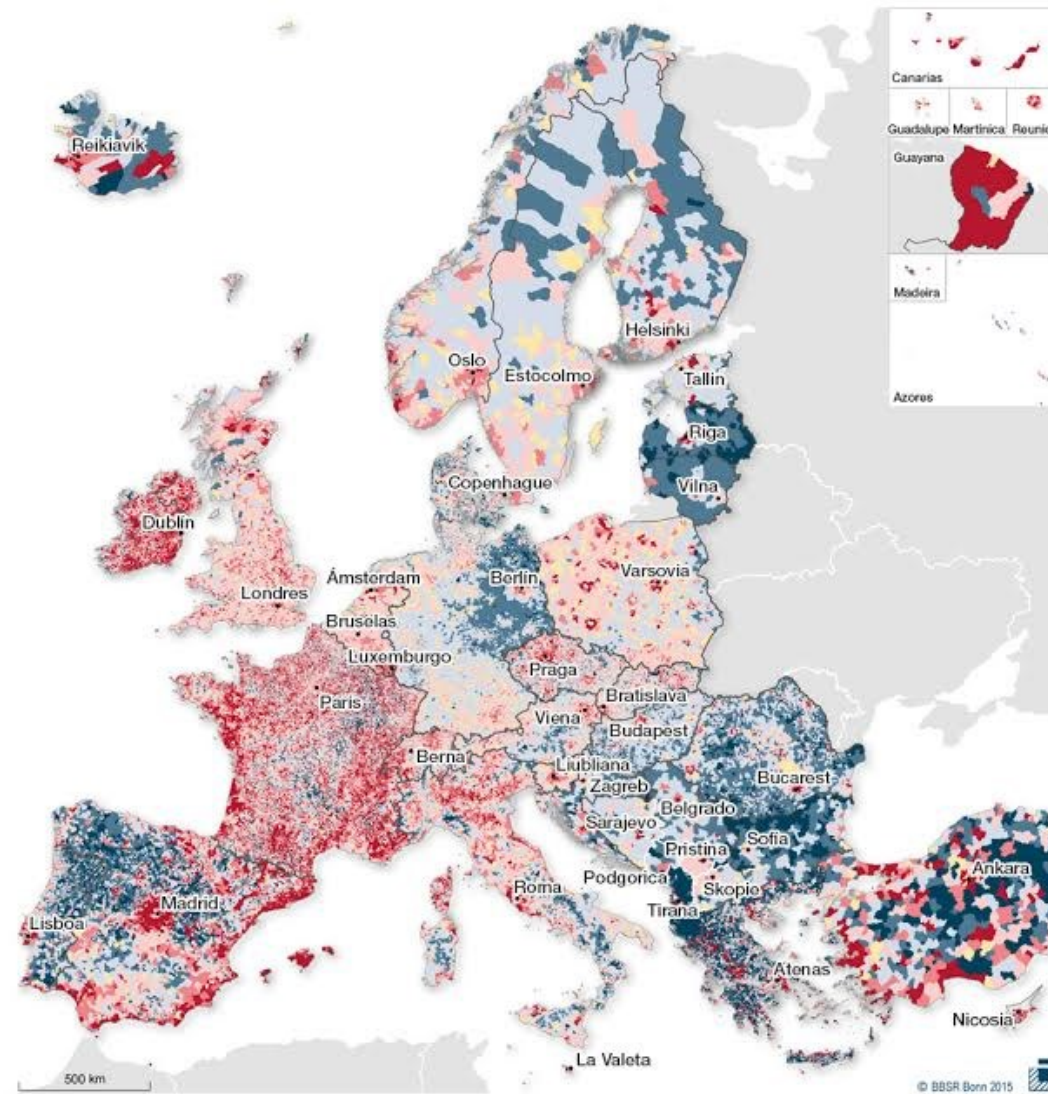
Años

Fuente: Naciones Unidas.

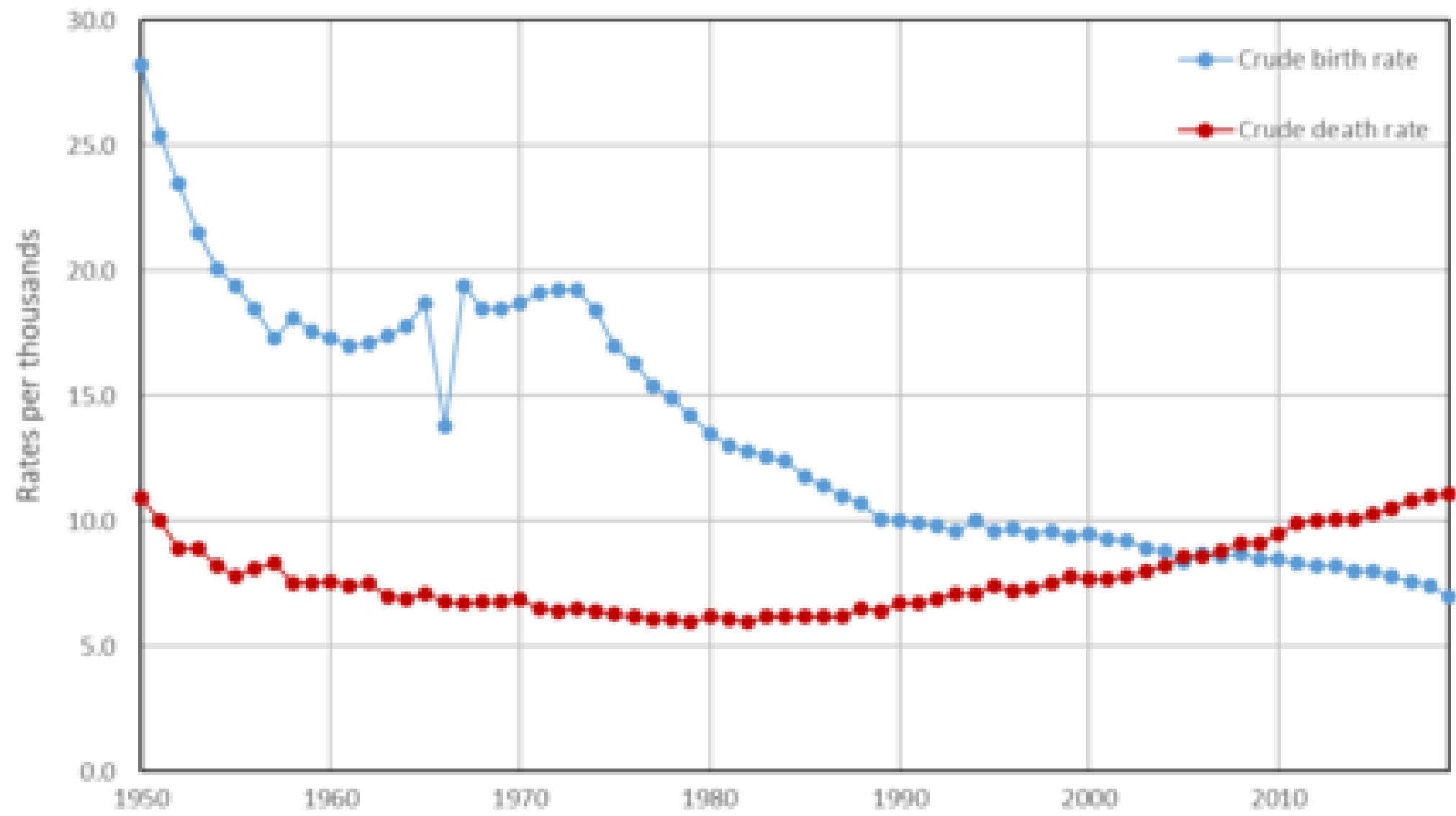
EL PAÍS

La evolución demográfica en Europa en la última década

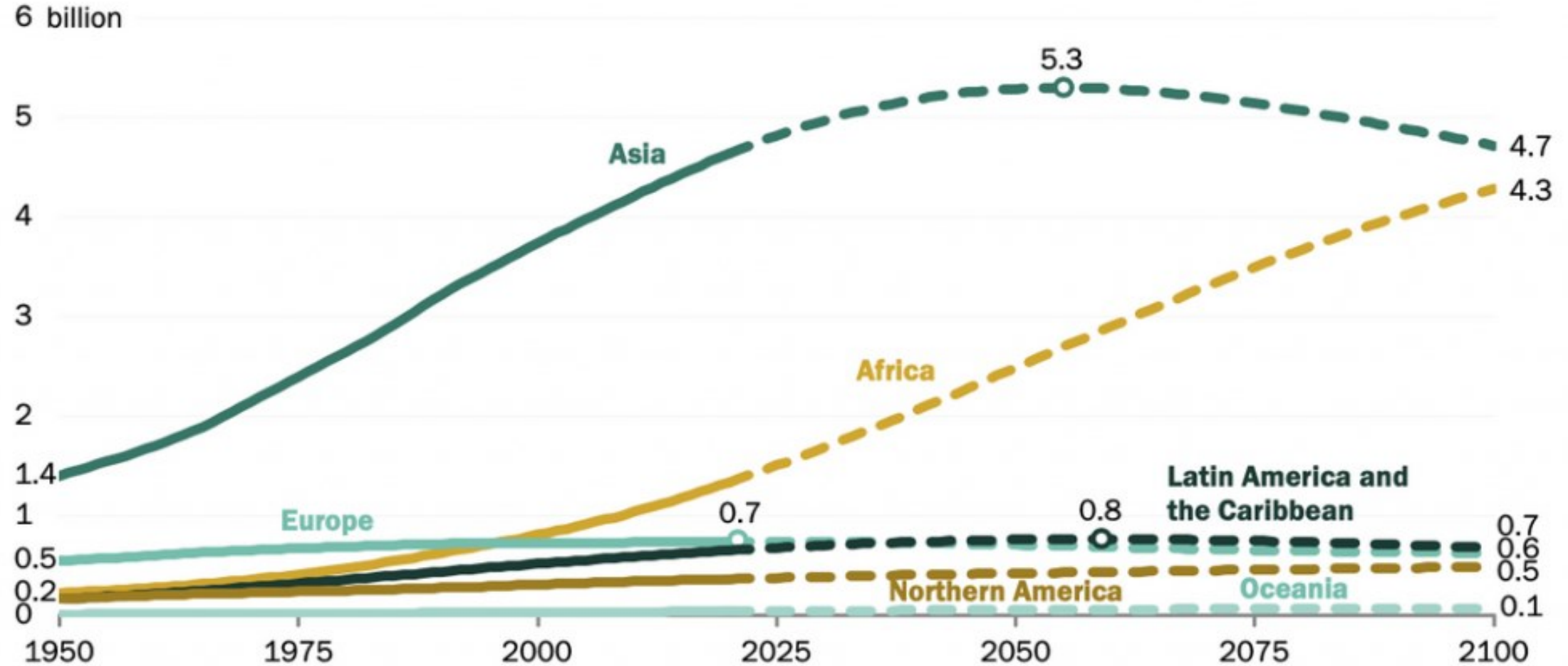
El crecimiento anual de la población, promedio de 2001-2011 en % en los municipios

Population growth in Africa is projected to remain strong throughout this century

Population by region, in billions

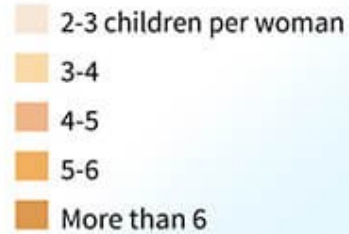
Africa's demographic explosion

The 12 most populous countries by 2050

Projections in millions

Birth rate

2015

1 person in every 6 will live in Africa

2050

- Nigeria will be the world's 4th most populous country, close to passing the US
- 7 countries will have more than 100 million inhabitants

2100

One in every 3 people will live in Africa

